Verordening onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Harderwijk 2027

De raad van de gemeente Harderwijk,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 15 september 2026 nummer 02430000270167;

gelet op artikel 213a van de Gemeentewet,

besluit vast te stellen:

de Verordening onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Harderwijk 2027

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

1. doelmatigheid: de mate waarin een maximale hoeveelheid producten en prestaties is gerealiseerd met een minimale hoeveelheid middelen of een hogere kwaliteit wordt bereikt met een gelijkblijvende hoeveelheid aan middelen;
2. doeltreffendheid: de mate waarin de geleverde producten en prestaties bijdragen aan het realiseren van gestelde gemeentelijke beleidsdoelen.

Artikel 2. Onderzoeksfrequentie

1. Burgemeester en wethouders verrichten jaarlijks onderzoeken naar de doelmatigheid van onderdelen van de organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente. Iedere gemeentelijke organisatie-eenheid wordt minimaal eens in de 8 jaren (gedeeltelijk) aan onderzoek onderworpen.
2. Burgemeester en wethouders kunnen jaarlijks de doeltreffendheid van gemeentelijke inspanningen onderzoeken.

Artikel 3. Onderzoeksplan

1. Burgemeester en wethouders nemen ieder jaar in de paragraaf Bedrijfsvoering van de (meerjaren)begroting het onderzoeksplan voor het volgende jaar op met de in dat jaar te verrichten interne onderzoeken naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid. De rekenkamercommissie ontvangt deze tekst ter kennisname.
2. Het onderzoeksplan bevat in ieder geval per onderzoek:
    a. het onderzoeksobject;
    b. de reikwijdte van het onderzoek.

Artikel 4. Informatie onderzoeken

Burgemeester en wethouders rapporteren in de tussentijdse rapportages en/of de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken over de resultaten en de opvolging van de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid en de uitputting van bijbehorende budgetten.

Artikel 5. Verslag en plan van verbetering

1. De onderzoeksresultaten worden vastgelegd in een verslag. Het verslag bevat tenminste een analyse van de onderzoeksresultaten en indien nodig aanbevelingen voor verbetering.
2. Op basis van het verslag stellen burgemeester en wethouders indien nodig een plan van verbetering op.
3. Burgemeester en wethouders nemen op basis van het plan van verbetering organisatorische maatregelen.

Artikel 6. Intrekking oude regeling

De Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Harderwijk 2005 wordt ingetrokken.

Artikel 7. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2027.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur (artikel 213a Gemeentewet) gemeente Harderwijk 2027.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Harderwijk in zijn openbare raadsvergadering van 8 oktober 2026.

de heer J. Joon
voorzitter

de heer H.R. Lanning
raadsgriffier

Toelichting

Algemeen

Artikel 213a van de Gemeentewet verplicht tot periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door burgemeester en wethouders gevoerde bestuur. Anders dan het onderzoek door de rekenkamer gaat het hierbij om een zelfonderzoek. Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid – bijvoorbeeld op het gebied van milieu, leefbaarheid, openbaar vervoer en huisvesting – is van groot belang voor de algemene oordeelsvorming over het gevoerde beleid. Met deze onderzoeken wordt beoogd de transparantie van gemeentelijk handelen te vergroten, en daardoor doelmatiger en doeltreffender te werken en de publieke verantwoording daarover te versterken. Alle zaken die voor een doelmatig en doeltreffend bestuur van belang zijn kunnen daarbij aan de orde komen.

Ook dienen burgemeester en wethouders periodiek te onderzoeken of de inrichting van de gemeentelijke organisatie (in brede zin: de personeelsformatie, de informatievoorziening en de administratieve organisatie) en het gemeentelijk middelenbeheer aan de gestelde eisen voldoet.

Burgemeester en wethouders zijn verplicht de onderzoeken te verrichten en hiervan verslag uit te brengen. De verordening die de raad vaststelt, conform artikel 213a van de Gemeentewet, bevat de kaders voor deze onderzoeken. De raad bepaalt de regels waaraan burgemeester en wethouders op hoofdlijnen moeten voldoen. De raad stelt ook vast hoe hij bij de onderzoeken betrokken wordt en daarover geïnformeerd wordt.

Relatie met lokale rekenkamer
De controle op en de evaluatie van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het bestuur geschieden primair door de raad en burgemeester en wethouders zelf. Daarnaast doen de lokale rekenkamers onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid en beheer. De rekenkamer kan op grond van het gestelde in artikel 213a, derde lid, van de Gemeentewet gebruik maken van de onderzoeksresultaten van burgemeester en wethouders. Ook kan de rekenkamer zo nodig een tweede oordeel geven, als ze van mening is dat over een bepaald onderwerp een onafhankelijk oordeel moet worden gegeven.

Artikelsgewijs

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder nader toegelicht.

Artikel 2. Onderzoeksfrequentie
In artikel 2 worden burgemeester en wethouders opgedragen onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door burgemeester en wethouders gevoerde bestuur. De raad stelt vast met welke frequentie deze onderzoeken van burgemeester en wethouders minimaal moeten plaatsvinden. Hierbij wordt een scheiding aangebracht tussen onderzoeken naar de doelmatigheid en onderzoeken naar de doeltreffendheid.

Eerste lid
De onderzoeken naar de doelmatigheid betreffen onderzoeken naar de uitvoering van het gemeentelijk beleid en beheer van gemeentelijke middelen. Omdat de uitvoering wordt gedaan door de gemeentelijke organisatie, richten deze onderzoeken zich enerzijds op de organisatie-eenheden van de gemeente en anderzijds op de gemeentelijke taken en doelmatigheid in de procesgang. Het voordeel hiervan is dat ook de doelmatigheid van de uitvoering van gemeentelijk beleid en het beheer van middelen door derden wordt onderzocht.

Om te verzekeren dat alle onderdelen van de gemeente op doelmatigheid periodiek worden onderzocht, verplicht het artikel dat tenminste eens in de acht jaren elk onderdeel van de gemeente (deels) wordt onderzocht. Voor de onderzoeken naar doeltreffendheid is geen minimum frequentie opgenomen. Dit wordt aan Burgemeester en wethouders overgelaten.

Tweede lid
De onderzoeken naar de doeltreffendheid vinden plaats op basis van het in de programma's of paragrafen van de begroting geformuleerde beleid. Dit beleid kan programma's of paragrafen van de begroting en jaarstukken of delen daarvan omvatten.

Artikel 3. Onderzoeksplan
Eerste lid
Burgemeester en wethouders stellen een onderzoeksplan op voor het komende jaar.
Het onderzoeksplan moet een beeld geven van de voorgenomen onderzoeken, zij het uiteraard nog globaal.

Vanzelfsprekend zal de raad willen weten wat de plannen zijn, en ook gelegenheid willen hebben om deze te bespreken en als hij dat nodig acht invloed uit te oefenen.

Het onderzoeksplan wordt aan de raad aangeboden als geïntegreerd onderdeel van de planning- en controlcyclus.

Tweede lid
In het tweede lid is aangegeven wat in ieder geval moet worden opgenomen in het onderzoeksplan.

Tweede lid, onder a
Het onderzoeksobject wordt dusdanig omschreven dat duidelijk aangegeven is wat de afbakening van het onderzoek is.
Daarbij worden bij de doelmatigheidsonderzoeken duidelijk de scheidslijnen aangegeven ten aanzien van de te onderzoeken procedures en instrumenten.
Bij de doeltreffendheidsonderzoeken worden duidelijk de scheidslijnen met andere beleidsvelden aangegeven.

Tweede lid, onder b
De reikwijdte van ieder onderzoek strekt zich in beginsel uit over alle organen (raad en burgemeester en wethouders), organisatie-eenheden en instellingen waarvoor de gemeente bestuurlijk verantwoordelijk is of waarvan de activiteiten geheel of in belangrijke mate door de gemeente worden bekostigd. De reikwijdte kan in het onderzoeksplan worden ingeperkt door het aangeven van het te onderzoeken tijdvak en de te onderzoeken organen, organisatie-eenheden en instellingen. De reikwijdte van onderzoeken moet van te voren duidelijk worden aangegeven.

Artikel 4. Informatie onderzoeken
De paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken dient inzicht te geven in de stand van zaken omtrent de bedrijfsvoering. Daarbij dient een relatie te worden gelegd met de inhoud van de programma's. Het ligt voor de hand om in deze paragraaf eveneens te rapporteren over de resultaten en de opvolging van de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur en de uitputting van bijbehorende budgetten.

Artikel 5. Verslag en plan van verbetering

Eerste lid

Met de onderzoeken beoogt de gemeente de transparantie van gemeentelijk handelen te vergroten en de publieke verantwoording daarover te versterken. De bevindingen van de onderzoeken worden dan ook neergelegd in verslagen voor de raad, zoals voorgeschreven in artikel 213a, eerste lid, van de Gemeentewet. De verslagen dienen volgens artikel 197, tweede lid, van de Gemeentewet te worden gevoegd bij de jaarrekening en het jaarverslag. Dat betreft uiteraard de verslagen die tijdens het betreffende verslagjaar zijn afgerond. Dat sluit echter geenszins uit dat de raad, als hij dat wenst, de verslagen ontvangt zodra ze zijn vastgesteld.

Systematische aandacht voor doelmatigheid en doeltreffendheid impliceert ook het doel om te leren, om te denken over en te streven naar verbetering, daarom is in deze verordening opgenomen dat evaluatie en aanbevelingen voor verbetering onderdeel zijn van het verslag.

Tweede lid

Bedrijfsvoering is een zaak van burgemeester en wethouders. Burgemeester en wethouders bepalen dan ook of op basis van de onderzoeksresultaten het nodig is een plan van verbetering op te stellen. Het plan wordt – indien van toepassing – opgesteld door burgemeester en wethouders.

Derde lid

Tot slot volgt dat een plan van verbetering moet leiden tot actie. Het zijn burgemeester en wethouders die de organisatorische maatregelen nemen tot verbetering. De raad is in het algemeen al geïnformeerd binnen de planning- en controlcyclus. Onderzoeksresultaten en verbetervoorstellen die voor de raad relevant zijn vanwege de inhoud of bevoegdheden, worden afzonderlijk aan de raad aangeboden, ter kennisname of besluitvorming.

Was – wordt lijst Verordening onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Harderwijk

Onderstaande tabel laat de wijzigingen zien ten opzichte van de teksten uit de Verordening onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Harderwijk 2005 (artikel 213a GW). Links staat de tekst uit de huidige verordening uit 2005, rechts de nieuwe tekst (gebaseerd op de nieuwe modelverordening VNG, aangepast aan de Harderwijker praktijk).

Hoofdstuk	**Verordening onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Harderwijk 2005**	**Verordening onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Harderwijk 2027**
Artikel 1.	In deze verordening wordt verstaan onder: a. Doelmatigheid De mate waarin de gewenste prestaties worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen, of met de beschikbare middelen zo veel mogelijk resultaat wordt bereikt. b. Doeltreffendheid De mate waarin de gewenste prestaties en de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid ook daadwerkelijk worden behaald.	In deze verordening wordt verstaan onder: 1. Doelmatigheid: de mate waarin een maximale hoeveelheid producten en prestaties is gerealiseerd met een minimale hoeveelheid middelen of een hogere kwaliteit wordt bereikt met een gelijkblijvende hoeveelheid aan middelen; 2. Doeltreffendheid: de mate waarin de geleverde producten en prestaties bijdragen aan het realiseren van gestelde gemeentelijke beleidsdoelen.
Artikel 2. Onderzoeksfrequentie	1. Het college onderzoekt jaarlijks de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente. Iedere gemeentelijke organisatie-eenheid wordt minimaal eens in de acht jaar aan een externe toets onderworpen. 2. Het college kan jaarlijks de doeltreffendheid van gemeentelijke inspanningen onderzoeken.	1. Burgemeester en wethouders verrichten jaarlijks onderzoeken naar de doelmatigheid van onderdelen van de organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente. Iedere gemeentelijke organisatie-eenheid wordt minimaal eens in de 8 jaren (gedeeltelijk) aan onderzoek onderworpen. 2. Burgemeester en wethouders kunnen jaarlijks de doeltreffendheid van gemeentelijke inspanningen onderzoeken.
Artikel 3. Onderzoeksplan	1. Het college zendt ieder jaar uiterlijk voor 31 december ter kennisname een onderzoeksplan naar de raad en de rekenkamercommissie van de in het erop volgende jaar te	1. Burgemeester en wethouders nemen ieder jaar in de paragraaf Bedrijfsvoering van de (meerjaren)begroting het onderzoeksplan voor het volgende jaar op met de in dat jaar te verrichten interne

	verrichten interne onderzoeken naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid. 2. In het onderzoeksplan wordt per intern onderzoek globaal aangegeven: a. het object van onderzoek b. de reikwijdte van het onderzoek c. de onderzoeksmethode d. de doorlooptijd van het onderzoek e. de wijze van uitvoering 3. In het onderzoeksplan wordt aangegeven welke budgetten in de productenraming zijn opgenomen voor de uitvoering van de onderzoeken. Voor zover dit niet of onvoldoende het geval is naar mening van het college zal het college hiertoe voorstellen doen bij de eerstvolgende kadernota en/of begroting.	onderzoeken naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid. De rekenkamercommissie ontvangt deze tekst ter kennisname. 2. Het onderzoeksplan bevat in ieder geval per onderzoek: a. het onderzoeksobject; b. de reikwijdte van het onderzoek.
Artikel 4. Voortgang onderzoeken	Het college rapporteert in de bedrijfsvoeringparagraaf van de begroting en jaarstukken over de voortgang van de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid.	Burgemeester en wethouders rapporteren in de tussentijdse rapportages en/of de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken over de resultaten en de opvolging van de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid en de uitputting van bijbehorende budgetten.
Artikel 5. Rapportage en gevolgtrekking	1. De uitkomsten van een onderzoek worden vastgelegd in een rapportage. Elke rapportage bevat tenminste een analyse van de onderzoeksresultaten en indien nodig aanbevelingen voor verbeteringen.	1. De onderzoeksresultaten worden vastgelegd in een verslag. Het verslag bevat tenminste een analyse van de onderzoeksresultaten en indien nodig aanbevelingen voor verbetering.

	2. Op basis van de resultaten van ieder onderzoek stelt het college indien nodig een plan van verbetering op. De rapportage en het plan van verbetering worden ter kennisgeving aan de raad en de rekenkamercommissie aangeboden.	2. Op basis van het verslag stellen burgemeester en wethouders indien nodig een plan van verbetering op. 3. Burgemeester en wethouders nemen op basis van het plan van verbetering organisatorische maatregelen.
Artikel 6. Inwerkingtreding	Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2006, met uitzondering van artikel 3 dat in werking treedt met ingang van 1 juni 2005.	De Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Harderwijk 2005 wordt ingetrokken.
Artikel 7. Citeertitel	Deze verordening kan worden aangehaald als: “Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Harderwijk”.	1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2026. 2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur (artikel 213a Gemeentewet) gemeente Harderwijk 2027.